

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 22. juni 2021
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Emma Saugmandsgaard
Øe
Sagsnr.: 2021-0030-6085
Dok.: 2022009

Besvarelse af spørgsmål nr. 1153 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1153 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 25. maj 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Kristian Hegaard (RV).

Justitsministeriet skal anmode om, at det vedlagte bilag behandles **fortroligt**, da bilaget indeholder oplysninger om enkeltpersoners helbredsmæssige forhold.

Nick Hækkerup

/

Louise Black Mogensén

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1153 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklen ”Gerningsmænd kan få udleveret dybt personlige oplysninger om ofre” fra jyllands-posten.dk den 22. maj 2021?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Civilstyrelsen, der har oplyst følgende:

”1. I artiklen omtales en straffesag, hvor en gerningsmand blev dømt for overtrædelse af straffeloven. Efterfølgende har offeret søgt om og fået tilkendt erstatning og godtgørelse af Erstatningsnævnet i medfør af offererstatningsloven. Civilstyrelsen har dernæst gjort regreskrav gældende mod gerningsmanden, som har anmodet om dokumentation for kravet.

2. Når Erstatningsnævnet tilkender erstatning og godtgørelse til skadelidte (offeret), som har fået personskade som følge af en straffelovsovertrædelse, udbetales erstatningen og godtgørelse af staten. Det følger herefter af offererstatningslovens § 17, at staten indtræder i skadelidtes krav mod skadevolderen (regres). Staten kan således rette et krav mod skadevolderen (gerningsmanden) med henblik på, at denne helt eller delvist endeligt afholder den udgift, som statskassen foreløbig har betalt.

Hensynet bag offererstatningsloven er således, at ofret ikke selv skal rette et civilretligt erstatningskrav mod og have kontakt med den, der har forårsaget personskade ved en strafbar handling. Det er overladt til staten at rette et eventuelt krav mod skadevolderen. Der er således to selvstændige sager – en erstatningssag i Erstatningsnævnet, hvor skadelidte og staten ved Erstatningsnævnet er sagens parter, og en regresssag i Civilstyrelsen, som vedrører forholdet mellem staten ved Civilstyrelsen og skadevolderen.

Ved regresssagsbehandlingen skal Civilstyrelsen foretage en selvstændig juridisk vurdering af, om de erstatningsretlige betingelser for at gøre krav gældende mod skadevolderen er opfyldt, og dette skal kunne dokumenteres over for skadevolder. Civilstyrelsen skal således ved behandlingen af regresssagen bl.a. kunne godtgøre over for skadevolderen, hvorfor styrelsen gør kravet gældende mod denne (det erstatningsretlige ansvarsgrundlag), og at der er årsagssammenhæng mellem skadevolderens handlinger (den strafbare handling) og den erstatning, der er udbetalt til skadelidte, herunder størrelsen af den udbetalte

erstatning eller godtgørelse. Civilstyrelsen skal, hvis skadevolderen ikke anderkender kravet, og styrelsen fastholder sit krav mod denne, kunne løfte bevisbyrden for skadevolderens erstatningsansvar ved en civil retssag.

Når der foreligger en straffedom, er det sjældent spørgsmålet om, at skadevolder har foretaget en erstatningspådragende handling, som giver anledning til indsigelser – og anmodning om dokumentation – fra skadevolderen. Den indsigelse, der typisk gøres gældende fra skadevolderen er erstatningens størrelse, og om der er sammenhæng mellem skadevolderens handling og skadelidtes skader, eller om andre, herunder eventuelle eksisterende forhold hos skadelidte, kan have betydning for skadelidtes samlede fysiske og/eller psykiske helbredstilstand.

Som anført ovenfor er selve erstatningssagen i forhold til skadelidte og regressagen i forhold til skadevolder to selvstændige sager. Det følger af forarbejderne til offererstatningsloven og bekendtgørelse om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, at skadevolderen ikke er part i Erstatningsnævnets sag vedrørende skadelidte. Skadevolderen er derfor normalt ikke bekendt med, at der har verseret en sag for Erstatningsnævnet som følge af dennes strafbare handling, og skadevolderen er derfor heller ikke bekendt med, hvilke oplysninger Erstatningsnævnet har lagt vægt på ved tilkendelsen af erstatning og godtgørelse, herunder oplysninger om skadelidtes helbredstilstand.

Justitsministeriets Lovafdeling har i et notat fra 1998, som siden har dannet grundlag for regressagers behandling, konkluderet, at regresmyndigheden i de tilfælde, hvor erstatningskravet ikke er afgjort ved dom, i almindelighed bør give skadevolderen lejlighed til at fremkomme med en udtalelse, før der træffes beslutning om, hvorvidt der skal rejses regreskrav. Hvis regresmyndigheden i den forbindelse finder, at det er nødvendigt at videregive fortrolige oplysninger om skadelidte, kan en sådan videregivelse ikke anses for uberettiget efter straffelovens § 152.

Civilstyrelsen overtog regresområdet fra landets politikredse den 1. januar 2021. Civilstyrelsen fik ved overtagelsen af området oplyst fra Kammeradvokaten, som fører civile retssager om regres på vegne af staten, at ca. 85 pct. af alle regressager ender med en udeblivelsesdom, og at der i udeblivelsesdommene – hvor skadevolder ikke møder og bestrider statens krav – ikke er behov for at fremlægge al dokumentation for at få en dom for kravet mod skadevolderen.

På den baggrund – og af hensyn til kun at udlevere de fortrolige oplysninger om skadelidte, som er nødvendige for at inddrive

kravet – valgte styrelsen en to-ledet proces, hvor styrelsen i første henvendelse til skadevolder præsenterer statens krav og dokumentationen i et referatformat, dvs. uden at udlevere konkrete oplysninger. Styrelsen oplyser f.eks., at grundlaget for kravet er Erstatningsnævnets afgørelse af xx, lægeerklæring af xx og udtalelse af xx fra Patienterstatningen om erhvervsevnetab mv. Det er således kun i sager, hvor skadevolder anmoder om det, at der udleveres underliggende dokumentation. Der skal kun udleveres de fortrolige oplysninger om skadelidte, som Civilstyrelsen vurderer, er nødvendige for at kunne løfte bevisbyrden i en civil retssag.

3. I den konkrete sag, der omtales i artiklen, anmodede skadevolder om dokumentation i regressagen efter Civilstyrelsens indledende brev, hvor der blev orienteret om, at Erstatningsnævnet havde tilkendt skadelidte den maksimale godtgørelse for svie og smerte. Svie og smerte er godtgørelse for sygedage som følge af skaden, så længe man undergår en vis form for behandling.

Den samlede regressag er på i alt 621 sider. Herfra blev der udleveret 203 sider til skadevolders advokat, hvoraf de 135 sider var dom- og retsbøger fra by- og landsrettens behandling af straffesagen. Civilstyrelsen vurderede således, at der herudover var i alt 68 sider i regressagen, som var relevante for det konkrete krav mod skadevolderen. I de 68 sider blev der undtaget en række ikke-relevante, herunder fortrolige, oplysninger som f.eks. skadelidtes cpr.nr., adresse og telefonnummer. Skadevolderen søgte efterfølgende aktindsigt i den samlede regressag. Denne anmodning blev afslået, da de resterende dokumenter og oplysninger efter Civilstyrelsens vurdering ikke havde betydning for sagens afgørelse, samt at skadevolders interesse i at få kendskab til disse oplysninger fandtes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser.

[Udskilt til fortroligt bilag]

Som det fremgår ovenfor, har Civilstyrelsen i den konkrete sag udleveret oplysninger, som ikke i sig selv er fortrolige, men som burde være undtaget i det materiale, der blev udleveret til skadevolders advokat, da oplysningerne ikke er nødvendige for, at skadevolder kan forholde sig til statens krav. Civilstyrelsen beklager, at der i den konkrete sag er blevet udleveret oplysninger, der burde have været undtaget.

På baggrund af den konkrete sag har Civilstyrelsen ændret sine interne retningslinjer for behandling af skadevolders (dennes repræsentants) anmodninger om dokumentation. Styrelsen vil således have et øget fokus på, at der alene udleveres de oplysninger til skadevolder, som er nødvendige for, at skadevolder kan

forholde sig til det rejste krav. Derudover vil styrelsen have fokus på, at visse typer af oplysninger, der ikke i sig selv er fortrolige, altid undtages. Det gælder bl.a. adresser, e-mailadresser og telefonnumre på f.eks. fagpersoner og andre bipersoner.

Den konkrete sag har endvidere givet anledning til, at Erstatningsnævnets sekretariat, herunder på Erstatningsnævnets hjemmeside, har opdateret og uddybet information til skadelidte om, hvilke oplysninger om skadelidtes forhold, der vil kunne være nødvendige at udlevere til skadevolderen i forbindelse med den efterfølgende behandling af statens regreskrav mod skadevolderen.

4. Det fremgår af artiklen, at skadevolderen i den konkrete sag var meddelt et tilhold mod at kontakte skadelidte.

Civilstyrelsen kan oplyse, at styrelsen ikke automatisk har adgang til oplysninger om polititilhold. Kun i sager, hvor polititilholdet fremgår af dombogen, eller hvor skadelidte har givet oplysning om polititilholdet til Civilstyrelsen, vil styrelsen have adgang til oplysning herom. I den konkrete sag modtog Civilstyrelsen først oplysning om tilholdet i forbindelse med Jyllands-Postens henvendelse om sagen primo maj 2021, og efter at dokumentation for kravet var sendt til skadevolders advokat medio februar 2021.

Erstatningsnævnets sekretariat har i den ovenfor nævnte opdaterede information til skadelidte tilføjet en opfordring til skadelidte om at henvende sig til Civilstyrelsen, hvis der er særlige forhold, som skadelidte ønsker, at Civilstyrelsen skal være opmærksom på i forbindelse med behandlingen af regressagen. Det kan f.eks. være oplysning om, at skadevolder er meddelt et tilhold mod at kontakte skadelidte.

Det vil imidlertid ikke være en hensigtsmæssig løsning at stille krav om, at styrelsen skal underrettes automatisk fra politiet om et polititilhold. En sådan ordning vil kunne medføre, at Civilstyrelsen vil komme til at modtage oplysninger om tilhold i alt for mange sager, hvor der ikke er søgt om erstatning efter offererstatningsloven og som følge heraf en regressag.

Civilstyrelsen mener endvidere ikke, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis styrelsen i hvert tilfælde skulle forespørge politiet, om der er et tilhold. Civilstyrelsen vil i stedet fremover, hvis straffesagens karakter giver anledning hertil, rette henvendelse til politiet med henblik på at få oplyst, om der eventuelt foreligger et tilhold. Det vil f.eks. kunne være aktuelt, hvis det fremgår af en sag om vold eller seksualforbrydelse, at der har været et nu ophørt forhold mellem straffesagens parter, eller i en sag som den, der er omtalt i artiklen.

2. Jyllands-Postens artikel kaster lys over en ulykkelig sag. Ofre er i en særligt sårbar situation, og derfor er det helt centralt for mig, at vores retssystem sætter ofrene og deres behov først. Det er derfor også min klare forventning, at Civilstyrelsen i videst muligt omfang tager hensyn til ofrene og deres pårørende, når Civilstyrelsen varetager sin opgave med at inddrage erstatningskrav hos gerningsmænd. Det gælder selvfølgelig også i den konkrete sag, hvor det må være dybt krænkende for offeret og offerets nærmeste pårørende, at personlige oplysninger udleveres til gerningsmanden.

Som beskrevet i Civilstyrelsens bidrag, bør der i forbindelse med behandlingen af regressager udelukkende udleveres de oplysninger til gerningsmanden, der er nødvendige for, at gerningsmanden kan tage stilling til det krav, der rejses mod vedkommende. Det kan være nødvendigt at udlevere f.eks. lægelige oplysninger, men det skal selvfølgelig kun ske i det omfang, det er nødvendigt.

Civilstyrelsen har i forbindelse med behandlingen af den konkrete sag udleveret oplysninger til gerningsmanden, som ikke skulle have været udleveret, fordi de ikke var nødvendige for at tage stilling til kravet. Det er selvsagt meget beklageligt i så alvorlig en sag.

Sagen har fået Civilstyrelsen til at gennemgå sine retningslinjer og procedurer for udlevering af oplysninger til gerningsmanden for at sikre, at der fremover udelukkende udleveres de nødvendige oplysninger, og at offeret bliver ordentligt informeret om, hvad der kan blive udleveret. Civilstyrelsen vil samtidig fremover oplyse offeret om, at offeret har mulighed for at indsende oplysninger til Civilstyrelsen. Det kan være, hvis der er særlige forhold i sagen, herunder f.eks. oplysninger om tilhold. Civilstyrelsen vil endvidere fremover selv rette henvendelse til politiet med henblik på at få oplysning om eventuelle polititilhold, hvis sagens omstændigheder giver anledning til det.

Jeg kan i øvrigt ud fra omtalen af sagen forstå, at sagen er blevet anmeldt til politiet og Datatilsynet for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne. Jeg vil derfor afvente afslutningen af disse sager og på baggrund heraf overveje, om sagen giver anledning til yderligere handling.

Det bemærkes, at det notat, som Civilstyrelsen henviser til i sit bidrag, er vedlagt besvarelsen.